

بررسی فراوانی قارچ های میکوریزوزیکولار -
آرباسکولار (VAM) در مزارع یونجه اطراف مشهد

محمد رضا عامریان و هرمز دیارکیان مهر
عضو هیئت علمی دانشکده کشاورزی دانشگاه شاهرود
و دانشکده علوم دانشگاه فردوسی مشهد

قارچ های عامل انسدومیکوریزوزیکولار - آرباسکولار (Vesicular- arbuscular) از رده Zygomycetes و راسته Glomales بوده که در سه خانواده Glomaceae, Gigasporaceae, Acaios و در سال ۱۹۹۰ میلادی طبقه بندی شدند. این قارچ ها بصورت همزیست پاریشه بسیاری از گیاهان فعالیت داشته و اثر کیفی مثبت در رشد و تغذیه گیاه میزبان دارند. تحقیقات مختلف نشان داده که این نوع میکوریز جذب عناصر ازت، فسفر، پتاسیم، کلسیم، منیزیوم، منگنز و آهن را افزایش میدهد. اهمیت این همزیستی در مورد جذب فسفات، بویژه در خاکهایی که مقدار فسفات قابل جذب برای گیاه کم است، بسیار مشهود می باشد. در بررسیهایی که در خاکهای مزارع یونجه اطراف مشهد، از نواحی فعالیت ریشه (ریزوسفر) به عمل آمده گیاههای میکوریز VA در خاک و آلودگی در ریشه ها مشاهده گردید. در مدکسترش اندامهای قارچی بارنگ آمیزی ریشه ها به روش اسپندفوشین حرارتی (Kormanik, 1980) و روش (Philips, Hayman, 1970) تعیین شد. تعیین میزان جمعیت های هواستخراج آنها از خاک مزارع یونجه بوسیله روش غربال تروسانتریفوژ ساکاروزی انجام شد. اکثریت های مستخرج از جنس *Glomus* تشخیص داده شد. در ایسن خاکها عمدتاً دو گونه قارچ میکوریزی *Glomus fasciculatum* و *Gigaspora nigra* به تعداد ۲۰ تا ۲۰۰ های در خاک بدست آمد. علاوه بر این گونه ها که اکثریت را تشکیل میدادند گیاههای برخی گونه های دیگر از کلوموس *G. microcarpum*، *G. magnicaula* نیز مشاهده شدند. ضمناً گونه های *Gigaspora heterogama* و *Gigaspora nigra* برای اولین بار از ایران گزارش میشوند.